

บทที่ 2

กรอบแนวคิดทางทฤษฎีและวรรณกรรมปริทัศน์

2.1 กรอบแนวคิดทางทฤษฎี

การศึกษาวិชาญในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและแนวคิด เพื่อนำมาปรับใช้ เป็นพื้นฐานในการศึกษางานวิจัยเฉพาะเรื่อง โดยได้สรุปทฤษฎีและแนวคิดตามลำดับ ดังนี้

2.1.1 ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ (Loanable Fund Theory) (ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ, 2535 น. 101 และ ทรงศรี อัครางกูร, ม.ป.ป.)

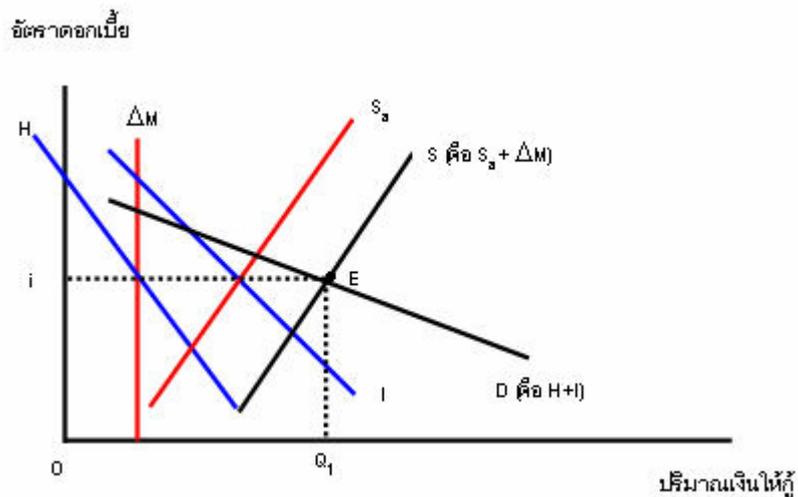
ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ เป็นทฤษฎีที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีอัตราดอกเบี้ย ซึ่งมีแนวคิด ว่าอัตราดอกเบี้ยก็คือ ราคาของเงินทุนที่ทำให้อุปทานของเงินทุนสำหรับเงินให้กู้ยืม (Supply of Loanable Funds) เท่ากับ อุปสงค์ต่อเงินทุนสำหรับการกู้ยืม (Demand for Loanable Funds) อุปทานของเงินให้กู้ยืมและอุปสงค์ของเงินกู้ยืมมาจากหน่วยเศรษฐกิจที่เกินดุลและขาดดุล ซึ่ง หน่วยที่เกินดุลหรือผู้ออมนั้น เป็นผู้ทำให้เกิดอุปทานของเงินให้กู้ยืมขึ้นในตลาดการเงิน โดยการใช้ เงินไปในการซื้อหลักทรัพย์หรือการลงทุนต่าง ๆ ในขณะที่หน่วยเศรษฐกิจที่ขาดดุลหรือผู้ ต้องการลงทุน ก็เป็นผู้ทำให้เกิดอุปสงค์ต่อเงินทุน โดยการออกสิทธิเรียกร้องทางการเงินเพื่อให้ได้ เงินทุนมาใช้จ่าย

ทฤษฎีปริมาณเงินกู้ มีความเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยโดยแท้จริงแล้วไม่ได้จ่ายเพื่อการ ออมแต่เป็นการจ่ายสำหรับการให้กู้ ไม่ว่าแหล่งเงินกู้จะมาจากไหนและจะไปเพื่อจุดประสงค์ อะไร อัตราดอกเบี้ยจึงถูกกำหนดโดยอุปทานของเงินให้กู้ยืม กับอุปสงค์ของเงินกู้ยืม โดยอุปทาน ของเงินให้กู้มีแหล่งที่มา 2 แหล่งด้วยกัน ได้แก่ เงินออม (Saving-Sa) และการเพิ่มขึ้นของปริมาณ เงิน (Money Supply- M) ได้แก่ การขยายสินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ที่เข้าไปสู่ตลาดสินเชื่อ ส่วนในด้านอุปสงค์ของเงินขอกู้นั้นมีที่สำคัญ ได้แก่ การลงทุน (Investment – I) และการถือเงินไว้ เฉย ๆ ซึ่งเป็นเงินที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ (Hoarding – H) การถือเงินชนิดนี้อาจจะมีค่าเป็นลบ ซึ่ง เรียกว่า “Dishoarding” อันเกิดจากประชาชนนำเอาเงินที่ถือไว้เฉย ๆ โดยที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ (Hoarding) ดังนั้น ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้จึงแสดงได้เป็นสมการดังต่อไปนี้

$$S_a + M = H + I \dots\dots\dots (1)$$

- โดยที่ S_a = เงินออม (Saving)
 M = ปริมาณเงิน (Money Supply)
 H = การถือเงินไว้โดยไม่ได้ใช้ประโยชน์ (Hoarding)
 I = ความต้องการเงินทุนเพื่อการลงทุน (Investment)

ภาพที่ 2.1
 ดุลยภาพของอุปสงค์และอุปทานเงินกู้

จากภาพที่ 2.1 เส้น H ทอดลงจากซ้ายไปขวา แสดงถึงการถือเงินสดอยู่ในมือที่มีค่าเสียโอกาสในตัวของมันเอง ถ้าหากอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นถึงระดับหนึ่ง ค่าของ H จะติดลบ ส่วนเส้น I แสดงถึงความต้องการเงินทุนเพื่อการลงทุน ในกรณีที่อัตราดอกเบี้ยสูงปริมาณความต้องการเงินทุนจะลดลง และอัตราดอกเบี้ยต่ำลงปริมาณความต้องการเงินทุนจะสูงขึ้น ทำให้เส้น I จึงเป็นเส้นทอดลงจากซ้ายไปขวา ดังนั้น เส้นอุปสงค์ของเงินกู้โดยรวม (Total Demand for Loanable Fund - D) จึงเป็นเส้นทอดลงจากซ้ายไปขวาด้วยเช่นเดียวกันเพราะเป็นเส้นที่ได้จากการรวมกันของเส้น H กับเส้น I นั้นเอง

ส่วนเส้น M จะมีความชันที่ขึ้นอยู่กับ “Money Supply Function” กับนโยบายการเงินของระบบเศรษฐกิจ ซึ่งนโยบายการเงินและอุปทานของเงินจะตอบสนองอัตราดอกเบี้ยในทิศทางเดียวกัน แต่ถ้าเป็นกรณีอื่นแล้ว อัตราดอกเบี้ยจะไม่มีผลต่อเส้น M ทำให้เส้น M ขนานกับแกน Y ส่วนเส้นเงินออม Sa จะมีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยในทิศทางเดียวกัน ทำให้เส้น Sa มีลักษณะทอดขึ้นจากซ้ายไปขวา มีผลทำให้เส้นอุปทานของเงินให้กู้ทั้งหมด (Total of Loanable Fund – S) มีลักษณะเป็นเส้นทอดขึ้นจากซ้ายไปขวาด้วยเช่นกันเพราะเป็นผลรวมของเส้น M กับเส้น Sa ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยจึงถูกกำหนดโดยจุดตัดของเส้น S และ D ทำให้ได้อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพเท่ากับ O_i และมีปริมาณเงินกู้ดุลยภาพเท่ากับ OQ_1

ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ดังที่อธิบายข้างต้น เป็นทฤษฎีที่อธิบายในส่วนของตลาดสินเชื่อเท่านั้น ดังนั้น เพื่อที่จะทำให้ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้มีความเป็นจริง (Realistic) จำเป็นต้องขยายความอุปสงค์ของเงินกู้ให้ครอบคลุมทั้งระบบเศรษฐกิจมิใช่เพื่อการลงทุนเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมถึงอุปสงค์เพื่อการบริโภคและการกู้ยืมของรัฐบาลด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกู้ยืมของรัฐบาลมีกระทบต่ออัตราดอกเบี้ยมีใช้น้อย ส่วนการกู้ยืมเพื่อการลงทุนของธุรกิจจะต้องรวมส่วนที่เป็นการกู้ยืมเพื่อสร้างที่พักอาศัยด้วยการจำนอง และการกู้ยืมเพื่อเก็งกำไรด้วย ดังนั้น ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ที่รวมอุปสงค์ของเงินกู้ยืม แสดงได้เป็นสมการใหม่ดังต่อไปนี้

$$Sa + M = H + I + Bg + Bc + Bb + Bh + Bs \dots\dots\dots(2)$$

- โดยที่
- Bg หมายถึงการกู้ยืมของรัฐบาล
  - Bc หมายถึงการกู้ยืมของผู้บริโภค
  - Bb หมายถึงการกู้ยืมของธุรกิจ
  - Bh หมายถึงการกู้ยืมเพื่อที่พักอาศัย
  - Bs หมายถึงการกู้ยืมเพื่อการเก็งกำไร

จากสมการ (2) ข้างต้นนี้ทำให้อุปสงค์ของเงินกู้ยืมครอบคลุมไปทั่วภาคเศรษฐกิจ จึงทำให้ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้มีความถูกต้องใกล้เคียงความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับอุปทานของเครดิตใหม่

อุปทานของเครดิตใหม่ หมายถึงความต้องการให้เครดิตแก่ผู้ที่ต้องการที่เป็นรายใหม่ โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลต่ออุปทานของเครดิตใหม่ ได้แก่ ระดับราคาสินค้า (P) รายได้ที่แท้จริง (Y) อัตราดอกเบี้ย (i) ต้นทุนของการออกหุ้นทุน (e) อัตราเงินเฟ้อที่คาดคะเน (Pe) และนโยบายการเงิน (M) ซึ่งตัวแปรดังกล่าวมีอิทธิพลต่ออุปสงค์ของเครดิตใหม่ด้วยเช่นเดียวกัน แตกต่างกันแต่เพียงว่าขนาดของผลกระทบและทิศทางของผลกระทบเท่านั้นที่แตกต่างออกไป สามารถอธิบายได้ดังนี้

1) ระดับราคาสินค้า (The Price Level – P)

ระดับราคาสินค้าเป็นตัวแปรที่มีผลกระทบต่ออุปทานของเครดิตใหม่ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อราคาสินค้าโดยทั่วไปปรับตัวสูงขึ้นทำให้ค่าจ้างตลอดจนรายได้ของครัวเรือนในรูปตัวเงินจะปรับตัวสูงตามไปด้วย จึงเป็นสิ่งจูงใจให้ทั้งครัวเรือนและหน่วยธุรกิจถือสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะให้มีอุปทานของเครดิตใหม่ที่สูงขึ้นด้วย

2) รายได้ที่แท้จริง (Real Income – Y)

รายได้ที่แท้จริงเป็นตัวแปรที่มีผลกระทบต่ออุปทานของเครดิตใหม่ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อรายได้ที่แท้จริงเพิ่มขึ้น หน่วยธุรกิจยอมถือสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะให้มีอุปทานของเครดิตใหม่ที่สูงขึ้นด้วย

3) อัตราดอกเบี้ย (The Interest Rate – i)

อัตราดอกเบี้ยเป็นตัวแปรที่สำคัญต่ออุปทานของเครดิตใหม่โดยมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ หากอัตราดอกเบี้ยปรับตัวสูงขึ้นจะทำให้การออมของครัวเรือนและธุรกิจมีสูงขึ้น ผลตอบแทนที่รับจากการออมมีมากขึ้น ทำให้มีอุปทานของเครดิตใหม่ที่สูงขึ้นด้วย

4) ต้นทุนแห่งการออกหุ้นทุน (The Cost of Equity Finance – e)

ต้นทุนของการออกหุ้นทุนมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอุปทานของเครดิตใหม่ ทั้งนี้เพราะอัตราส่วนระหว่างกำไรต่อหุ้นที่มีต่อราคาของหุ้นมีสูง ซึ่งแสดงว่าหากมีเงินลงทุน

เพิ่ม ถ้าไรที่ได้รับก็เพิ่มขึ้น จึงมีต้นทุนแห่งการออกหุ้นทุนที่สูงขึ้นด้วย ผู้ลงทุนทางการเงินย่อมยินดีที่จะลงทุนซื้อหุ้นทุนมากกว่าที่จะให้ไว้ในตลาดเครดิต ดังนั้น จึงทำให้อุปทานของเครดิตใหม่ในตลาดกู้ยืมลดลง

5) อัตราภาวะเงินเฟ้อที่คาดคะเน (The Expected Rate of Inflation – Pe)

อัตราภาวะเงินเฟ้อที่คาดคะเนนี้มีความสัมพันธ์กับอุปทานของเครดิตใหม่ในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ ยิ่งคาดคะเนว่าอัตราภาวะเงินเฟ้อจะปรับตัวสูงขึ้น อุปทานของเครดิตใหม่ยิ่งจะลดลง เพราะเงินเพื่อทำให้เงินมีค่าลดลง ซึ่งกรณีนี้ผู้เป็นเจ้าของหนี้จะเป็นฝ่ายเสียเปรียบเสมอ

6) นโยบายการเงิน (Monetary Policy – M)

นโยบายการเงินของธนาคารกลางนับว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญในด้านอุปทานของเครดิตใหม่ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ถ้าธนาคารกลางใช้นโยบายการเงินแบบผ่อนคลาย (Expansionary Action) เช่น การลดอัตราเงินสำรองตามกฎหมายของระบบธนาคารพาณิชย์ หรือการซื้อคืนหลักทรัพย์ในท้องตลาด หรือการลดอัตราส่วนลดที่ธนาคารกลางเรียกเก็บจากธนาคารพาณิชย์ มาตรการดังกล่าวจะมีผลทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจมีมากขึ้น จนกระทั่งสามารถนำมาขยายเครดิตได้มากขึ้น อุปทานของเครดิตใหม่จึงเพิ่มสูงขึ้นได้

จากตัวแปรต่าง ๆ ที่ได้อธิบายมาแล้วข้างต้นสามารถนำมาเขียนในรูปสมการอุปทานของเครดิตใหม่ ได้ดังนี้

$$L_s = f(P, Y, i, e, P_e, M)$$

จากฟังก์ชันข้างบนแสดงว่าอุปทานของเครดิตใหม่ (L_s) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรต่าง ๆ ในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ ระดับราคา (P) รายได้ที่แท้จริง (Y) อัตราดอกเบี้ย (i) และนโยบายการเงินแบบขยายตัว (M) ยกเว้นต้นทุนแห่งการออกหุ้นทุน (e) และอัตราเงินเฟ้อที่คาดการณ์ (Pe) จะมีความสัมพันธ์กันกับอุปทานเครดิตใหม่ในทิศทางตรงกันข้าม

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนของธนาคารพาณิชย์

ต้นทุนของเงินที่ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสินเชื่อ (เทพ รุ่งธนาภิรมย์, 2521 น.122) ประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ 2 ส่วน คือ

- 1) อัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารต้องจ่ายให้กับผู้ฝากเงิน และผู้กู้เงิน
- 2) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เช่น เงินเดือนค่าจ้าง ค่าเช่า ค่าเครื่องเขียน ค่าเสื่อมราคา ค่าโฆษณา ฯลฯ

การพิจารณาต้นทุนเงินฝาก ต้องพิจารณาปัจจัย 2 ประการ คือ

- 1) นโยบายของรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลหรือทางการเป็นผู้กำหนดอัตราดอกเบี้ย การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเงินฝากจึงเป็นผลมาจากนโยบายรัฐบาล
- 2) โครงสร้างเงินฝาก ซึ่งจะมีผลต่อต้นทุนดอกเบี้ยเฉลี่ย (Average Interest Cost) ของธนาคาร

เนื่องจากที่มาของเงินฝากมาจากหลายแหล่ง ต้นทุนหรือผลตอบแทนของแหล่งที่มาของเงินก็แตกต่างกันออกไป ดังนั้น จึงต้องคำนวณหาต้นทุนของเงินทุนเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักตามสัดส่วนของเงินทุนที่มาจากแต่ละแหล่ง (Weighted Average Cost of Capital) ดังสมการต่อไปนี้ (รัตน สหายคณิต, 2539 น. 336)

$$\bar{k} = w_1k_1 + w_2k_2 + \dots + w_nk_n$$

โดยที่ $\bar{k}$ = ต้นทุนของเงินทุนเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก

$k_1, \dots, k_n$ = ต้นทุนของเงินทุนจากแหล่งที่ 1, แหล่งที่ 2, แหล่งที่ n

$w_1, \dots, w_n$ = สัดส่วนของเงินทุนจากแหล่งที่ 1, แหล่งที่ 2, แหล่งที่ n

2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพของสินเชื่อของธนาคาร

โดยทั่วไปแล้ว การกำหนดนโยบายการเงินและนโยบายเศรษฐกิจ มักจะอยู่ภายใต้ข้อสมมติที่ว่า ระบบธนาคารพาณิชย์ที่มีอยู่ สามารถทำหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ย่อมหมายความว่า ธนาคารพาณิชย์สามารถดำเนินกิจการอย่างมั่นคง กล่าวคือ มูลค่าของสินทรัพย์

(Assets) ทั้งหมดไม่น้อยไปกว่าหนี้สินทั้งหมดของธนาคาร ตลอดจนมีความสามารถสนองความต้องการของสังคมและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างครบถ้วน ไม่ว่าจะสินทรัพย์ของธนาคารหรือลักษณะการขยายสินเชื่อของธนาคารก็ตาม จะต้องมีความผูกพันต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณี จริยธรรม ตลอดจนความรับผิดชอบต่อผู้ฝากเงิน และเจ้าของกิจการของธนาคาร ดังนั้น การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ จึงมีความจำเป็นต้องคำนึงถึงคุณภาพ (Quality) ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประการ ดังนี้ (ชนินทร์ พิทยาวิวิท, 2533 น. 288 -290)

1) คุณภาพอันแสดงถึงลักษณะเด่นเป็นที่ประจักษ์ของการพึ่งพาตนเองภายในธุรกรรม (Self-sufficiency of the Transaction) ซึ่งในทัศนะของผู้ให้กู้จะหมายถึง การให้กู้จะต้องได้รับทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยคืนตรงตามเวลาที่สัญญาไว้ ส่วนในทัศนะของผู้กู้ หมายถึง เงินที่ขอกู้มานั้น ถูกนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถชำระหนี้ได้ปราศจากผลกระทบต่อภาระเงินเติบโตของธุรกิจ

2) คุณภาพอันเนื่องมาจากผลสะท้อนของการให้สินเชื่อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ กระแสการหมุนเวียนของสินค้าและบริการ และรายได้ การใช้ประโยชน์ของทรัพยากร และการยกระดับมาตรฐานการครองชีพให้สูงขึ้น แนวความคิดนี้คำนึงทั้งความดี (Goodness) หรือความชั่วร้าย (Badness) ที่มีต่อสังคม

3) คุณภาพอันเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการให้สินเชื่อต่อการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ดังนั้น ในการกำหนดความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ (Credit Risk Policy) ธนาคารมีแนวทางที่จะกำหนดนโยบายความเสี่ยงได้หลายทาง ทางแรก คือ การลดความเสี่ยงให้ต่ำที่สุด โดยการแยกลูกค้าออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรก คือ กลุ่มที่มีฐานะดี ถ้าให้สินเชื่อก็จะไม่มีปัญหาสำหรับการชำระหนี้คืน ถ้านำเงินไปลงทุนก็จะได้ผลตอบแทนพอสมควร กลุ่มที่สอง ได้แก่ ธุรกิจและกิจการที่คาดว่าจะเกิดปัญหาการชำระหนี้คืน และอัตราผลตอบแทนจะไม่น่าพอใจ ธนาคารจะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย หลักการพิจารณาของธนาคาร มีดังนี้

(1) อุปนิสัย (Character) คือ พิจารณาคุณลักษณะของบุคคลว่า มีความสามารถในการบริหารเพียงใด และมีความตั้งใจชำระหนี้เพียงใด

(2) โครงการ (Project) คือ ความสามารถของกิจการลูกค้าที่จะดำเนินการหรือดำเนินโครงการให้สำเร็จและชำระหนี้ได้

(3) หลักประกัน (Collateral) หลักประกันที่ผูกพันตามกฎหมายที่ให้ลูกค้าต้องชำระหนี้และผูกพันมิให้ลูกค้าละทิ้งกิจการ

กลุ่มธนาคารจะจัดอันดับคุณสมบัติของลูกค้าที่จะให้สินเชื่อที่มีความเสี่ยงไม่มากนัก จะพิจารณาโอกาสที่จะได้เงินต้นและดอกเบี้ยคืนนั้น ถ้าเป็นลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง หากธนาคารจะให้สินเชื่อ ก็ต้องใคร่ครวญให้รอบคอบว่า การให้สินเชื่อนั้นจะคุ้มกับความเสี่ยงหรือไม่

2.1.5 แนวคิดการประเมินประสิทธิภาพการบริหารสินเชื่อ

การประเมินประสิทธิภาพการบริหารสินเชื่อ (ชนินทร์ พิทยาวิจิตร, 2533 น.177-179) สามารถประเมินด้วยการใช้การวิเคราะห์อัตราส่วน (Ratio Analysis) ประเมินได้ดังต่อไปนี้

1) ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญ (Bad Debt Loss Index) เป็นอัตราส่วนที่ใช้ประเมินว่าหนี้สูญที่เกิดขึ้นกับปริมาณสินเชื่อมีอัตราส่วนเป็นอย่างไร ซึ่งจะเป็นเครื่องชี้ถึงข้อบกพร่องว่าธนาคารมีการกำหนดนโยบายการบริหารสินเชื่อ และเร่งรัดหนี้สินอย่างไร เพื่อลดต้นทุนเกี่ยวกับหนี้สูญลง

$$\text{ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญ} = \frac{\text{ปริมาณหนี้สูญที่เกิดขึ้นจริง}}{\text{ยอดลูกหนี้คงค้างต้นงวด}}$$

โดยทั่วไปแล้วกิจการจะพยายามรักษาดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญให้อยู่ในระดับต่ำสุด ถ้าดัชนีนี้อยู่ในระดับสูงอาจหมายถึงการขาดนโยบายการเรียกเก็บหนี้หรือนโยบายการให้สินเชื่อที่ดี

2) ดัชนีการผิดนัดชำระหนี้ (Delinquency Index) เป็นการหาอัตราส่วนของลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้ต่อยอดลูกหนี้คงเหลือทั้งหมด ทั้งในส่วนของจำนวนเงินและจำนวนราย ซึ่งจะช่วยประเมินประสิทธิภาพในการเก็บหนี้

$$\text{ดัชนีการผิบนัดชำระหนี้} = \frac{\text{ยอดลูกหนี้ผิบนัดชำระหนี้}}{\text{ยอดลูกหนี้คงค้าง}}$$

ถ้าตัวเลขดัชนีผิบนัดชำระหนี้สูง แสดงว่าโอกาสที่จะเกิดหนี้สูญมีมาก แต่ทั้งนี้สำหรับการพิจารณาดัชนีนี้ได้ควรกระทำอย่างต่อเนื่องหลายงวด เพื่อดูแนวโน้มการผิบนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ เมื่อมีความผิดปกติเกิดขึ้น ควรสืบหาสาเหตุและทำการแก้ไข

ส่วนการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเงินให้สินเชื่อได้แก่ (วาสนา สิงห์โกวิท, 2527 น. 234)

อัตราการเปลี่ยนแปลงหรืออัตราการเจริญเติบโต เป็นการวัดถึงความก้าวหน้าหรือการเจริญเติบโตของธนาคาร โดยทำการวิเคราะห์ในลักษณะของอนุกรมเวลา เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

$$\text{อัตราการเจริญเติบโต} = \frac{(X_t - X_{t-1}) * 100}{X_{t-1}}$$

เมื่อ X_t = ข้อมูลที่ต้องการศึกษาในช่วงเวลา t
 X_{t-1} = ข้อมูลที่ต้องการศึกษาในช่วงเวลา t-1

2.2 วรรณกรรมปริทัศน์

2.2.1 การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างตลาด และกลยุทธ์ในการแข่งขันของธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคล

การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างตลาดและกลยุทธ์ในการแข่งขันของธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคล ที่ได้ศึกษาไว้ส่วนใหญ่พบว่า จะทำการศึกษาโครงสร้างตลาดว่าเป็นตลาดสินค้าและบริการประเภทใด จากตลาดแข่งขันสมบูรณ์ ตลาดผู้ขายน้อยราย และตลาดผูกขาด ส่วนกลยุทธ์ในการแข่งขันก็จะศึกษาว่าเป็นตลาดที่แข่งขันด้วยราคา หรือมิใช่ราคา ซึ่งมีผู้ทำการศึกษาไว้ ดังนี้

เนตรชนก กาญจนพันธ์ (เนตรชนก กาญจนพันธ์, 2550) ศึกษาโครงสร้างตลาดของธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกันและพฤติกรรมของผู้ให้บริการ โดยใช้ข้อมูลทฤษฎีภูมิและข้อมูลบางส่วนจากการสัมภาษณ์ผู้ปล่อยเงินกู้ในระบบ ส่วนการศึกษาพฤติกรรมของผู้ให้บริการใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 578 รายในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้ที่เคยใช้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลแบบไม่มีหลักประกันจำนวน 384 ราย ผลการศึกษาของเนตรชนกพบว่าโครงสร้างตลาดของธุรกิจดังกล่าวเป็นตลาดผู้ขายน้อยราย (Oligopoly) เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ที่ให้บริการมีอัตราการกระจุกตัว (Concentration Ratio) โดยค่า CR_4 ของปริมาณสินเชื่อเท่ากับ 0.70 และของปริมาณสินทรัพย์เท่ากับ 0.66 ในขณะที่ผู้ให้บริการที่เป็น Non bank มีค่า CR_4 ของปริมาณสินเชื่อเท่ากับ 0.77 และของรายได้ (ดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมของธุรกิจนี้) เท่ากับ 0.86 ซึ่งแสดงถึงระดับการกระจุกตัวที่ค่อนข้างสูง นอกจากนี้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลแบบไม่มีหลักประกันของผู้ให้บริการในระบบมีลักษณะต่างกันเพียงเล็กน้อย สามารถใช้ทดแทนกันได้ดี สำหรับการเข้าออกตลาดนั้นค่อนข้างทำได้ยากเนื่องจากมีกฎหมายเข้ามาควบคุมดูแลโดยตรง

ส่วนผลการศึกษาเรื่องพฤติกรรมในการกำหนดราคาของผู้ให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกันในระบบและนอกระบบมีการแบ่งแยกราคาขายที่ระดับ 3 (Third-Degree Price Discrimination) เนื่องจากพบว่าผู้ให้บริการจะแบ่งลูกค้าออกเป็นประเภทตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติและความถี่ในการใช้บริการ และเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยที่ผู้ให้บริการแต่ละกลุ่มคิดกับลูกค้า พบว่าผู้ให้บริการนอกระบบคิดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดคือที่ร้อยละ 106.20 ต่อปี รองลงมาคือผู้ให้บริการที่เป็น Non bank คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 26.60 ต่อปี และธนาคารพาณิชย์คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 24.84 ต่อปี

ส่วนการแข่งขันผู้ให้บริการในระบบได้ใช้ส่วนผสมการตลาดที่ไม่ใช้ราคา เช่น การส่งเสริมการตลาด การส่งมอบคุณภาพในการให้บริการ ส่วนผู้ให้บริการนอกระบบมีกลยุทธ์ที่ใช้บ่อยคือ กระบวนการส่งมอบบริการโดยเน้นความรวดเร็วในการอนุมัติและส่งมอบเงิน ในขณะที่พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกันของประชากรที่สำรวจส่วนที่เคยใช้บริการคือ ปัจจัยทางด้านราคาของผู้ให้บริการควรจะเน้นการแข่งขันในเรื่องนี้ แต่เมื่อการแข่งขันรุนแรงมากขึ้น การแข่งขันด้านราคาอย่างเดียวยังคงไม่เพียงพอที่จะดึงดูดลูกค้าและทำให้ผู้ให้บริการประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น ผู้ให้บริการจึงควรเน้นการสร้างจุดเด่นด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ คือสร้างความแตกต่างของบริการสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน

โดยกำหนดเงื่อนไขผู้สมัครที่ไม่ซับซ้อนเกินไป ในขณะที่**เจริญศักดิ์ บุญเจริญ** (เจริญศักดิ์ บุญเจริญ, 2550) ได้ศึกษากลยุทธ์การแข่งขันสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน กรณีศึกษา : ผู้ประกอบการสินเชื่อส่วนบุคคลที่มีโชธนาคาร โดยเลือกทำการศึกษากลุ่มผู้ประกอบการสินเชื่อส่วนบุคคลที่มีโชธนาคาร 3 รายใหญ่ ประกอบด้วย บริษัทอิชี่บาย จำกัด (มหาชน) บริษัทอออนธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) และบริษัทจีอี แคปปิตอล (ประเทศไทย) จำกัด ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างตลาดสินเชื่อส่วนบุคคลแบบไม่มีหลักประกันนั้นมีลักษณะเป็นตลาดผู้ขายน้อยราย (Oligopoly) เช่นเดียวกันกับของเนตรชนก ส่วนกลยุทธ์ในการแข่งขันผู้ประกอบการทั้งสามรายมิได้ให้ความสำคัญต่อกลยุทธ์ด้านราคา แต่ได้ให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ที่มีโชธนาคารมากกว่า โดยใช้การแข่งขันด้านผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมด้านการตลาด และการเพิ่มช่องทางในการจำหน่าย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเนตรชนก

ส่วน **อัญญารัตน์ ภูงศ์เจริญ** (อัญญารัตน์ ภูงศ์เจริญ, 2546) ศึกษาเปรียบเทียบกลยุทธ์การแข่งขันสินเชื่อส่วนบุคคลของสถาบันการเงินไทย และบริษัทที่มีโชธสถาบันการเงินไทย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามจากพนักงานสินเชื่อและเอกสารที่ใช้ในการประกอบการสมัครของแต่ละแห่ง ผลการศึกษาพบว่า บริษัทที่มีโชธนาคารพาณิชย์ (Non-Banks) เป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่มีการเติบโตของธุรกิจที่ค่อนข้างรวดเร็ว โดยเน้นกลยุทธ์ในการเจาะกลุ่มลูกค้าฐานรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ซึ่งเป็นฐานลูกค้าคนละกลุ่มกับธนาคารพาณิชย์ นอกจากนี้ผู้ประกอบการกลุ่มธนาคารพาณิชย์ถูกครึ่ง ซึ่งได้แก่ ธนาคารเอเชีย ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด ธนาคารดีบีเอส ไทยท努 และกลุ่มธนาคารต่างชาติ ซึ่งหมายถึงธนาคารซีทีแบงก์ มีการคิดอัตราดอกเบี้ยที่สูง แต่มีการเน้นการทำการตลาดในเชิงรุก คือมีข้อเสนอพิเศษให้กับผู้กู้มาก ส่วนทางด้านธนาคารพาณิชย์ไทยถึงแม้จะมีการกำหนดรายได้ของผู้กู้ในฐานเงินเดือนที่สูง แต่มีการคิดอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าสถาบันอื่น และมีระยะเวลาการผ่อนชำระที่นานกว่าบริษัทที่มีโชธสถาบันการเงิน

และ Gregory E. Boczar (Boczar, 1986) ศึกษาเรื่อง Competition Between Banks and Finance Companies : A Cross Section Study of Personal Loan Debtors หรือการแข่งขันระหว่างธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุน : กรณีศึกษาข้ามกลุ่มของลูกหนี้สินเชื่อส่วนบุคคล เพื่อต้องการทราบว่า “การแข่งขันระหว่างธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนสำหรับลูกค้าสินเชื่อเพื่อการบริโภคนั้น ถูกจำกัดด้วยส่วนแบ่งตลาดตามความเสี่ยงของลูกค้าเป็นหลัก

หรือไม่” การพิสูจน์ข้อสมมุติฐาน (ที่ว่า “แบ่งตลาดธนาคารพาณิชย์ และ บริษัทเงินทุน ตามการสนองตอบตามความเสี่ยงของผู้ที่มีระดับความเสี่ยงแตกต่างกัน”) จะใช้ข้อมูลสำรวจ ด้านสังคม-เศรษฐกิจ และวงจรชีวิตของคุณสมบัติของผู้ใช้สินเชื่อเป็นหลัก ซึ่งเป็นข้อมูลจากการสำรวจ ผู้บริโภคของประเทศ ในปี 2533

วิธีการศึกษาได้ใช้เทคนิคด้านสถิติ เปรียบเทียบคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มที่มียอดสินเชื่อส่วนบุคคลมากที่สุดในฐานะลูกค้าธนาคารพาณิชย์ และกลุ่มที่มีมูลค่าสินเชื่อส่วนบุคคลมากที่สุดในด้านบริษัทเงินทุน คุณสมบัติที่ใช้ในการวัด ได้แก่ อายุ การเป็นเจ้าของบ้าน การเป็นเจ้าของบัตรเครดิต จำนวนสมาชิกที่ต้องเลี้ยงดูรับผิดชอบ สถานภาพทางการสมรส การศึกษา เชื้อชาติ รายได้ และเพศ ซึ่งทั้งหมดจะรวมอยู่ในรูปแบบของการประเมินสินเชื่อ ผลการศึกษา สรุปว่าคุณสมบัติของผู้กู้แตกต่างกันระหว่างลูกค้าของทั้ง 2 สถาบัน อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ผลให้ลึกลงไปกลับพบว่า ระหว่างคุณสมบัติของลูกค้าของทั้ง 2 สถาบัน มีคุณสมบัติบางตัวที่ซ้ำกันอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งส่วนใหญ่สืบเนื่องมาจากผลที่พบว่ามีความเสี่ยงของคุณสมบัติของผู้กู้ที่เป็นลูกค้าบริษัทเงินทุนคล้ายคลึงกับความเสี่ยงของคุณสมบัติของผู้กู้ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ ซึ่งแน่นอน ผลสรุปนี้จะต้องขึ้นอยู่กับสมมุติฐานที่เลือกใช้ความเสี่ยงของคุณสมบัติที่ใช้วัดที่เหมาะสมและถ่วงน้ำหนักอย่างเหมาะสม

และจากการที่พบว่ามีความเสี่ยงบางตัวของผู้กู้ของทั้ง 2 สถาบัน มีความคล้ายคลึงกัน จึงอาจสรุปได้ว่า ส่วนแบ่งตลาดไม่ได้ถูกกำหนดโดยตัวความเสี่ยง ดังนั้น ความเสี่ยงจึงไม่ใช่ตัวข้อจำกัดที่มีประสิทธิภาพนักในการใช้เป็นตัววัดการแข่งขันระหว่าง 2 สถาบัน การขาดข้อจำกัดอื่น ๆ ที่ใช้เป็นตัววัด จึงส่งผลให้ผลประกอบการตลาดสินเชื่อผู้บริโภคตอบสนองต่อผู้กู้ด้านบริโภคได้ดี อย่างไรก็ตาม การวิจัยต่อไป ในเรื่องการแบ่งตลาดกลุ่มความเสี่ยงควรที่จะเพิ่มคำถามในแบบสอบถามเพื่อให้ได้คำตอบในเรื่อง การตัดสินใจของแต่ละบุคคลในการเป็นลูกค้าของธุรกิจทั้งสอง และการเพิ่มการวัดคุณสมบัติเสี่ยงของผู้กู้ในหัวข้อของคำถามที่เกี่ยวกับ “คุณสมบัติ” นอกจากนี้ การควบคุมตัวแปรต่าง ๆ ก็จำเป็นเพื่อใช้ปรับความแตกต่างของกฎเกณฑ์ในแต่ละภูมิภาค และค่าน้ำหนักที่กำหนดให้ตัวแปรแต่ละตัว นักวิจัยยังสามารถพิจารณาใช้เงื่อนไขระหว่างกันและประเภทของกฎเกณฑ์ สำหรับวิธีอื่นของการวิจัยต่อไป ข้างหน้า อาจตัดสินใจใช้ข้อมูลสินเชื่อ และประสบการณ์ด้านสินเชื่อของทั้ง 2 สถาบันก็ได้ ถ้า

ความเชื่อมโยงระหว่างคุณภาพและความเสี่ยงของผู้กู้เป็นไปในทางเดียวกันระหว่างผู้ให้กู้ของทั้ง 2 สถาบัน

2.2.2 การศึกษาเกี่ยวกับประเมินคุณภาพของลูกหนี้

การศึกษาเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพลูกหนี้ พบว่าการศึกษาส่วนใหญ่จะใช้วิธีศึกษาทางเศรษฐมิติ ด้วยแบบจำลองโพรบิท มาประมาณค่าความน่าจะเป็นของระดับคุณภาพสินเชื่อ เพื่อประเมินระบบการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อว่ามีความสอดคล้องกับคุณภาพลูกหนี้หรือไม่ ซึ่งมีผู้ศึกษาไว้ ดังนี้

นิภาพรรณ พจน์ชัยธรรม (นิภาพรรณ พจน์ชัยธรรม, 2545) ศึกษาปัจจัยในการคัดเลือกลูกหนี้ที่มีคุณภาพของสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ใหม่ โดยศึกษาผลของการคัดเลือกลูกหนี้ด้วยวิธีการให้คะแนนสินเชื่อ (Credit Scoring) ว่ามีความสอดคล้องกับคุณภาพของลูกหนี้ที่เกิดขึ้นจริงหรือไม่ โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะลูกหนี้และสถานะลูกหนี้สินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ใหม่ของบริษัทเงินทุน รัตนทุน จำกัด (มหาชน) จำนวน 3,369 ราย โดยใช้แบบจำลองโพรบิท (Probit Model) ประมาณค่าความน่าจะเป็นที่จะเป็นหนี้ที่ไม่มีคุณภาพ ผลการศึกษาได้ผลประมาณการความน่าจะเป็นที่จะเป็นหนี้ที่ไม่มีคุณภาพประกอบด้วยตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญจำนวน 18 ตัวแปร โดยแบบจำลองโพรบิทแสดงผลความแม่นยำของแบบจำลองด้วยการประมาณค่า Count R^2 ที่มีความแม่นยำ 98.93% สะท้อนถึงการคาดการณ์ของค่าที่ได้ค่อนข้างแม่นยำ ในขณะที่ผลการประมาณค่าของ McFadden R^2 มีค่าความแม่นยำ 21.15% ซึ่งสะท้อนผลที่ได้จากแบบจำลองมีความสอดคล้องกับค่าที่เกิดขึ้นจริงเพียง 21.15% จากผลการศึกษาดังกล่าวพบว่าการคัดเลือกลูกหนี้สินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ใหม่ด้วยวิธีการให้คะแนนสินเชื่อ (Credit Scoring) มีความสอดคล้องกับคุณภาพของลูกหนี้ที่เกิดขึ้นจริง โดยลูกหนี้ที่มีคะแนนสินเชื่อตั้งแต่ 90 คะแนนขึ้นไปเป็นหนี้ที่มีคุณภาพทั้งหมด ส่วนลูกหนี้ที่มีคะแนนสินเชื่อต่ำกว่าร้อยละ 90 คิดเป็นหนี้ที่ไม่มีคุณภาพร้อยละ 1.07

เช่นเดียวกับกับ **อภิรดี ประมวลศักดิ์ดา** (อภิรดี ประมวลศักดิ์ดา, 2546) ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้แบบจำลองโพรบิท (Probit Model) ในการประเมินปัจจัยบ่งชี้คุณภาพลูกหนี้สินเชื่อ เพื่อศึกษาว่าการจัดระดับความเสี่ยงสินเชื่อ (Credit Risk Rating) โดยการประเมินความเสี่ยงด้านอุตสาหกรรม ด้านธุรกิจ และด้านการเงิน มีความสอดคล้องกับคุณภาพสินเชื่อจากการใช้แบบจำลองโพรบิทหรือไม่อย่างไร และศึกษาผลของการคัดเลือกลูกหนี้ด้วยการใช้ Credit Risk

Rating มีความสอดคล้องกับคุณภาพของลูกหนี้สินเชื่อหรือไม่ โดยทำการคัดเลือกลูกหนี้จำนวน 200 ราย ผลที่ได้จากแบบจำลองพบว่าตัวแปรอิสระมีนัยสำคัญในแบบจำลองโพรบิทมีจำนวน 3 ตัวแปร โดยตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความเป็นไปได้ที่ลูกหนี้จะเป็นหนี้ที่ไม่มีคุณภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% คือตัวแปรในหมวดความเสี่ยงด้านอุตสาหกรรม ความเสี่ยงด้านธุรกิจ และความเสี่ยงด้านการเงินที่มีคะแนนสินเชื่ออยู่ในช่วงที่มากกว่า 65% มากกว่า 75% และมากกว่า 65% ตามลำดับ การประมาณค่า Count R^2 ที่มีความแม่นยำ 88.5% สะท้อนให้เห็นว่าการคาดการณ์ของค่าที่ได้ค่อนข้างแม่นยำ ในขณะที่ผลการประมาณค่าของ McFadden R^2 มีค่าความแม่นยำ 0.31299 ซึ่งสะท้อนผลที่ได้จากแบบจำลองมีความสอดคล้องกับค่าที่เกิดขึ้นจริงเพียง 31.299% การคัดเลือกลูกหนี้สินเชื่อด้วยวิธีการจัดระดับความเสี่ยงสินเชื่อ (Credit Risk Rating) มีความสอดคล้องกับคุณภาพลูกหนี้ที่เกิดขึ้นจริง พบว่าลูกหนี้ที่ได้คะแนนความเสี่ยงต่ำ จำนวน 54 รายเป็นลูกหนี้ปกติ ส่วนลูกหนี้ที่ได้คะแนนความเสี่ยงสูงกว่าจำนวน 146 ราย เป็นลูกหนี้ปกติ 123 ราย และเป็นหนี้มีปัญหาจำนวน 23 ราย สะท้อนให้เห็นว่าการจัดระดับความเสี่ยงสินเชื่อ (Credit Risk Rating) มีความสอดคล้องกับคุณภาพลูกหนี้ที่เกิดขึ้นจริงค่อนข้างแม่นยำ

ส่วน Lyn C. Thomas, Christophe Mues & Anna Matuszyk (Thomas, Mues, และ Matuszyk, 2007) ทำการ ศึกษา Modelling LGD for unsecured personal loans : Decision tree approach มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแบบจำลอง (Modeling) ที่เหมาะสมในการวัดความเสี่ยงของสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อมูลโอกาสที่จะเกิดความเสียหายหากเกิดการล้มละลาย (Probability of Default-PD) อัตราความเสียหายเมื่อเกิดการล้มละลาย (Loss Given Default-LGD) และจำนวนสินทรัพย์รวมที่คาดว่าจะเกิดความเสียหาย (Expected Exposure of Default-EAD) (เมื่อ ค่าความเสียหายโดยประมาณ (Expected Loss-EL) = $PD \times LGD \times EAD$) เพื่อนำมาคำนวณเงินกองทุนที่ต้องรองรับต่อขนาดของสินทรัพย์เสี่ยงตามหลักเกณฑ์ Basel II ทั้งนี้ แบบจำลองทั่วไป (LGD Modeling) จะไม่สามารถวัดความเสี่ยงของสินเชื่อส่วนบุคคลได้ เนื่องจากการประเมินมูลค่าของสินเชื่อดังกล่าวมิใช่เป็นลักษณะแบบต่อเนื่อง (Continuous Pricing) เหมือนกับราคาหลักทรัพย์อื่นๆ

วิธีการศึกษาได้ทำการศึกษาโดยการนำแบบจำลองในลักษณะ Decision Tree LGD Model มาประยุกต์กับการวัดความเสี่ยงของสินเชื่อส่วนบุคคล โดยให้ถือว่า LGD เป็นตัวแปร ซึ่ง

สาเหตุของการผิดนัดชำระหนี้ของสินเชื่อส่วนบุคคลสามารถเกิดขึ้นได้หลายสาเหตุเช่น การตกงาน และ สถานะภาพของครอบครัว เป็นต้น ซึ่งแต่ละสาเหตุก็จะนำมาสู่ผลเสียหายที่แตกต่างกัน รวมถึงความสามารถในการเรียกหนี้คืน (Collection Model) และค่า LGD ที่จะได้รับ ผลการศึกษาพบว่า แบบจำลอง Decision Tree LGD สามารถนำมาใช้วัดค่า LGD ของสินเชื่อส่วนบุคคลได้เป็นอย่างดี โดยจัดทำ Logistic Regression ในการคาดคะเนและจัดชั้นลูกหนี้ และคำนวณค่า LGD ในแต่ละชั้น

ในขณะที่ Greg M. Gupton, Daniel Gates & Lea V. Carty (Gupton, Gates, และ Carty, 1986) ทำการศึกษาเรื่อง Bank Loan Loss Given Default เนื่องจากไม่มีแนวทางที่ดีพอในการทำนายผลที่จะเกิดขึ้นจากการที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้หรือล้มละลาย เพราะผลที่เกิดขึ้นสามารถแตกต่างกันได้มากในแต่ละกรณี เช่น อาจได้รับชำระคืนเต็มจำนวน หรือเกือบจะไม่ได้คืนเลย ระยะเวลาในการกระบวนการชำระทรัพย์สินอาจจะเร็วเพียงไม่กี่เดือน หรือนานเป็นหลายปีก็ได้ Moody's จึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าในอดีตเพื่อสรุปเป็นแนวทางให้นักลงทุนได้นำไปใช้ ซึ่งได้แก่ การสรุปสิ่งที่เกิดขึ้นจากกรณีการล้มละลายในอดีตว่ามีการกระจายตัวอย่างไร รวมทั้งพิจารณาหลักเกณฑ์ต่างๆไปเพื่อใช้ในการคาดการณ์คุณลักษณะของความเสียหายจากการล้มละลายที่ดีขึ้น (Loss given default-LGD)

ลูกหนี้ที่ใช้ในการศึกษาเป็นสินเชื่อธนาคารที่ผู้กู้ระดับบริษัทล้มละลายจำนวน 181 สินเชื่อ (จากจำนวนผู้กู้ 121 ราย) ซึ่งเกิดจากการล้มละลายของบริษัทมหาชนขนาดใหญ่ จากปี 1989 ถึง 2000 จำนวน 121 ครั้ง การล้มละลายรวมถึงหนี้ประเภทมีหลักประกัน และไม่มีหลักประกัน โดยสินเชื่อจำนวน 119 รายเป็นหนี้แบบมีหลักประกัน จำนวน 33 รายเป็นหนี้แบบไม่มีหลักประกัน ที่เหลือ 29 ราย ไม่ได้ระบุประเภท สินเชื่อที่ล้มละลายที่นำมาศึกษานี้ต้องมีราคาในตลาดรองที่ซื้อถือได้ และเก็บรายละเอียดของสินเชื่อ เช่น อันดับเครดิตขณะกู้และขณะที่ล้มละลาย ข้อมูลเกี่ยวกับเวลาคือวันที่ให้กู้และวันที่เกิดการล้มละลาย มูลค่าอุตสาหกรรมของผู้กู้ ลักษณะของการค้ำหนี้ และ ชั้นของมูลหนี้ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ขยายเพิ่มเติมจากข้อมูลที่ได้ใช้ในการวิจัยของ Moody's ในปี 1996 เรื่อง "Defaulted Bank Loan Recoveries"

การศึกษาในครั้งนี้ เน้นการใช้ราคาตลาดของหนี้ที่ล้มละลาย ซึ่งเหมาะกับนักลงทุนที่สนใจการหามูลค่าตลาด ส่วนนักลงทุนที่เลือกการรอจนกระบวนการเรียกหนี้คืนสิ้นสุดลง ควรใช้

การวิจัยที่ทำในเดือน มิถุนายน 1988 เรื่อง Bankrupt Bank Loan Recoveries การล้มละลาย หมายถึงการไม่จ่ายดอกเบี้ยและเงินต้นตามกำหนด วิธีการศึกษา ได้ทำการรวบรวมข้อมูลข้างต้น มาวิเคราะห์การกระจายตัวของมูลค่าสินเชื่อที่ได้รับคืนหลังจากล้มละลาย (Recovery Rate-RR) ($\%LGD = 1 - \%RR$) สถิติของระยะเวลาที่ใช้จนกระบวนการล้มละลายสิ้นสุด ปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าที่ได้รับคืน ซึ่งได้แก่ การที่ผู้กู้มีหนี้หลายประเภท ประเภทของอุตสาหกรรมของผู้กู้ และข้อมูลจาก Moody's Rating

ผลการศึกษาพบว่า หากผู้กู้ มีหนี้สินหลายประเภท ความซับซ้อนนั้นอาจมีอิทธิพลทางลบอย่างมากต่อหนี้ที่ไม่มีหลักประกัน ในขณะที่ไม่มีผลต่อหนี้ที่มีหลักประกัน ลักษณะของการจดทะเบียนเป็นผู้ล้มละลาย หากเป็นการ prepackaged จะมีอิทธิพลอย่างสำคัญในทางที่ดีต่อ LGD และความรวดเร็วของกระบวนการเรียกคืนหนี้ ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่าง LGD และระยะเวลาในการเรียกคืนหนี้ พบว่าการล้มละลายที่ให้ค่า LGD อยู่ในระดับกลางๆ จะมีเวลาการเรียกคืนหนี้ยาวนานที่สุด แต่ความสำคัญของชั้นหนี้ค่า LGD ของหนี้ที่มีหลักประกันดีกว่าหนี้ที่ไม่มีหลักประกัน 17.4% และพบว่า Moody's rating หรืออันดับเครดิตในขณะที่ล้มละลายของผู้กู้ สามารถทำนาย LGD ได้ ส่วนประเภทธุรกิจของผู้กู้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการประมาณค่า LGD จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มนี้

2.2.3 การศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคล

การศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคล จะใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยอัตราส่วนทางการเงินต่าง ๆ ซึ่งแยกวิเคราะห์เป็นการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการให้บริการ ประสิทธิภาพทางการเงินและผลตอบแทน และการวิเคราะห์ความเสี่ยงจากการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคล ซึ่งมีการศึกษาไว้ ดังนี้

วิภาวดี พิพัฒน์พงษ์เลิศ (วิภาวดี พิพัฒน์พงษ์เลิศ, 2542) ศึกษาโครงสร้างและต้นทุนเงินฝาก โครงสร้างการให้บริการและผลการดำเนินงานของการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลของธนาคารออมสิน ระหว่างปี พ.ศ. 2335 - 2539 ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนเงินฝากส่วนใหญ่เป็นดอกเบี้ยและเงินรางวัลสูงถึงร้อยละ 80 โดยต้นทุนเงินฝากรวมระหว่างปี พ.ศ. 2335 - 2539 มีแนวโน้มลดลง มีค่าร้อยละ 11.05, 9.43, 8.56, 8.54 และ 9.57 ของเงินฝาก ตามลำดับ ส่วนการ

ให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลพบว่า ในช่วงดังกล่าวธนาคารออมสินได้ขยายงานอย่างมาก มีการขยายบริการไปสู่สำนักงานและเพิ่มผลิตภัณฑ์สินเชื่อใหม่อีก 3 ประเภท จากเดิม 2 ประเภทคือ สินเชื่อสวัสดิการ และสินเชื่อเคหะ เป็น 5 ประเภท ผลิตภัณฑ์สินเชื่อใหม่ได้แก่ สินเชื่อผู้ค้ารายย่อย สินเชื่อไทรทอง และสินเชื่ออุทกภัยและวินาศภัย จากการวิเคราะห์พบว่าการอนุมัติสินเชื่อส่วนบุคคลมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงที่ทำการศึกษาด้านอนุมัติสินเชื่อแก่ลูกค้าจำนวนทั้งสิ้น 473,962 ราย มีมูลค่ารวม 27,651.276 ล้านบาท แม้ว่าการให้บริการจะมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น แต่สัดส่วนสินเชื่อส่วนบุคคลต่อเงินฝากยังมีค่าเพียงประมาณร้อยละ 0.59 ในปี 2535 และค่อย ๆ เพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 8.44 ในปี 2539 ในขณะที่ผลตอบแทนจากรายได้ดอกเบี้ยที่รับชำระเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 68.44 -177.32 ต่อปี ในด้านความเสี่ยงจากการให้บริการซึ่งพิจารณาจากดัชนีผิดนัดชำระหนี้และดัชนีเรียกเก็บหนี้ พบว่าความเสี่ยงจากการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลมีแนวโน้มสูงขึ้นแต่ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ธนาคารกำหนดไว้ ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลเกิดจากการขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการให้บริการด้านสินเชื่อ และความไม่สมบูรณ์ของระบบงานทั้งในส่วนของการบริหารและการให้บริการ ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการให้บริการ

2.2.4 การศึกษาเกี่ยวกับการสำรวจฐานะทางครัวเรือน

การศึกษาเกี่ยวกับการสำรวจฐานะทางครัวเรือน หรือหนี้ภาคครัวเรือนส่วนใหญ่จะทำการสำรวจและวิจัยโดยภาครัฐที่มีหน้าที่ในการดูแลทิศทางการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ เช่น ในกรณีของประเทศไทยพบว่าหน่วยงานทำการสำรวจและวิจัย ได้แก่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น ซึ่งผู้สำรวจส่วนใหญ่จะทำการสำรวจวิจัยเพื่อศึกษาถึงโครงสร้างหนี้สินครัวเรือน รายได้ของครัวเรือน ภาระหนี้สิน และความเสี่ยงต่อปัญหาหนี้สินของครัวเรือน ซึ่งสะท้อนถึงภาวะค่าครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งเหมือนกับประเทศอื่น ๆ ที่ภาครัฐได้ทำการศึกษานี้ภาคครัวเรือน เช่น กรณีประเทศอังกฤษมีผู้ทำการสำรวจฐานะทางครัวเรือน ดังนี้

Thomas Hellebrandt & Garry Young (Hellebrandt and Young, 2008)

ทำการศึกษา The Finance Position of British households : evidence from the 2008 NMG

Research survey ได้ทำการสำรวจฐานะทางการเงินของครัวเรือนในอังกฤษจากหลักฐานจากงานวิจัยสำรวจของ NMG 2551 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายและขยายผลที่ได้จากงานวิจัยอย่างละเอียด ซึ่งเป็นการวิจัยครั้งที่ 6 ของ NMG ที่ได้รับเงินสนับสนุนจากธนาคารพาณิชย์ให้ศึกษาการเงินของภาคครัวเรือน ผลของการวิจัยในปีนี้ได้ถูกนำไปใช้ประเมินว่าแต่ละครัวเรือนมีความยากลำบากเพียงใดในการดูแลหนี้สินในรายงานภาวะการเงินเพื่อ เดือนพฤศจิกายน 2551 วิธีการสำรวจได้ใช้การเพิ่มคำถามเข้าไปในแบบสำรวจรายเดือนอีก 34 ข้อ และการสัมภาษณ์ ณ ที่พักอาศัยของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ช่วยการสัมภาษณ์ส่วนบุคคล โดยแยกเป็น 2 ช่วงเวลา คือ 505 ครัวเรือนแรกจะสัมภาษณ์ในช่วง 19 – 25 กันยายน 2551 ช่วงที่ 2 อีก 1,906 ครัวเรือนในช่วง 26 กันยายน – 2 ตุลาคม 2551 และเฉพาะกลุ่มแรกเท่านั้นที่การกู้ที่อยู่อาศัยจะถูกสัมภาษณ์ด้วย และหลีกเลี่ยงประเด็นอ่อนไหวทุกประเด็น เช่น การเงินของครัวเรือนซึ่งเป็นไปได้ที่ผู้ตอบจะอึดอัดใจตอบเพราะเป็นการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว และเพื่อให้ได้ข้อมูลด้านการเงินของทุกครัวเรือนให้มากที่สุด บทความนี้ใช้วิธีการ กำหนดเป็นช่วงค่าตัวเลขหลาย ๆ ช่วงให้เลือกตอบ แบบ check list ซึ่งจะได้ค่าข้อมูลดิบจากผู้ตอบได้ถูกต้องหรือใกล้เคียงจริงมากกว่า และไม่กระทบต่อผลของการศึกษาไม่ว่าจะประมวลผลด้วยวิธีใด ทั้ง Yield และ identical mean ด้วย

ผลการศึกษาพบว่า การวิจัยล่าสุดของ NMG เน้นเรื่องภาวะกดดันทางการเงินที่ครัวเรือนอังกฤษต้องเผชิญในปีที่ผ่านมา ๆ มา จากการศึกษาสินเชื่อครัวเรือน เช่น เครดิตการ์ด สินเชื่อส่วนบุคคล สินเชื่อเช่าซื้อ สินเชื่อที่อยู่อาศัย และสินเชื่อที่ไม่มีหลักประกัน ซึ่งหนึ่งในแรงกดดันหลัก ๆ ที่แผ่ไปทั่วทุกครัวเรือนก็คือการคงเหลือรายได้ให้เพียงพอจ่ายค่าสาธารณูปโภคที่สูงขึ้น เงินกู้ยืมเพื่ออสังหาริมทรัพย์ และการจ่ายคืนเงินกู้ที่สูงขึ้น ครัวเรือนส่วนใหญ่รู้สึกว่ามูลค่าของรายได้พวกเขาลดลง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลด้านการออมของครัวเรือน ที่รายงานว่าครัวเรือนส่วนใหญ่แจ้งว่าเงินสำหรับการออมลดลง ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่เพิ่มขึ้นอย่างไม่คาดคิดเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ครัวเรือนมีความยากลำบากมากขึ้นในการจัดการกับค่าใช้จ่ายรวมถึงการจ่ายคืนเงินกู้ แรงกดดันเหล่านี้รวมถึงผลจากการที่ราคาอาหาร และสิ่งของจำเป็นอื่น ๆ มีราคาสูงขึ้น ที่ส่งผลกระทบต่ออำนาจซื้อจริง มีเพียงหลักฐานบางส่วนเท่านั้นที่บอกว่าครัวเรือนใช้การกู้ยืมเงินเพิ่มเพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้ ซึ่งอาจมีผลสะท้อนต่อเงื่อนไขการกู้ที่เข้มขึ้น

ครัวเรือนส่วนใหญ่เห็นว่าการกู้ยืมกู้ได้ยากขึ้น เกือบ 1 ใน 6 จะบอกว่าพวกเขาเริ่มชะลอการใช้จ่ายเพราะกลัวว่าจะไม่สามารถขยายการกู้เพิ่มได้เมื่อถึงคราวที่จำเป็นต้องใช้จริง ๆ ดังนั้น การสำรวจจึงเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่าเงื่อนไขการกู้ที่เข้มข้นและค่าใช้จ่ายครัวเรือนที่สูงขึ้น คือปัจจัยหลักที่ทำให้ผู้บริโภคใช้จ่ายลดลงในปีที่ผ่านมา จากหลักฐานยังชี้ให้เห็นว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มองว่าหนี้สินเป็นภาระหนัก ซึ่งผิดกับผลสำรวจก่อน ๆ หน้าของ NMG แต่มีเพียงร้อยละ 3 เท่านั้นที่บอกว่าครัวเรือนไม่สามารถชำระหนี้สินและค่าใช้จ่ายได้ และตามผลสำรวจปีก่อนหน้าพบว่า มีครัวเรือนเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มองว่าการล้มละลายคือการแก้ปัญหา แต่ส่วนใหญ่กลับใช้วิธีตัดค่าใช้จ่ายลงเพื่อแก้ปัญหาภาระหนี้สิน

ส่วนผลการสำรวจของศูนย์วิจัยกสิกรไทย (ฉบับที่ 2089 วันที่ 30 กรกฎาคม 2551) ซึ่งได้ทำการสำรวจพฤติกรรมการใช้สินเชื่อและผลกระทบต่อผู้บริโภคในภาวะค่าครองชีพพุ่งสูงขึ้น จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 812 ราย สัมภาษณ์ระหว่างวันที่ 30 มิถุนายน – 17 กรกฎาคม 2551 ผลการสำรวจพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประเมินว่าตนเองได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 87.9 ของกลุ่มตัวอย่าง และเมื่อถามถึงการปรับตัวของผู้บริโภคพบว่าส่วนใหญ่มีการปรับพฤติกรรมการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยลง เช่น ดูหนัง กินข้าวนอกบ้าน คิดเป็นร้อยละ 48.5 ของกลุ่มตัวอย่าง และยังพบว่าผู้บริโภคบางกลุ่มเริ่มประสบกับปัญหาสภาพคล่องลดลง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้บริโภคที่ใช้บริการสินเชื่อกับสถาบันการเงิน ผู้ตอบแบบสอบถามมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการผ่อนชำระสินเชื่อเมื่อเทียบกับปีที่แล้วคิดเป็นร้อยละ 53.7 ของกลุ่มตัวอย่าง โดยส่วนใหญ่ผ่อนชำระสินเชื่อบางตัวต่อวงน้อยลงเนื่องจากภาระรายจ่ายเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 36.8 ของผู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการผ่อนชำระสินเชื่อ

ทั้งนี้ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย มีความเห็นว่าสถานการณ์เศรษฐกิจข้างหน้ายังมีปัจจัยเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้บริโภค รวมทั้งอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการผ่อนชำระสินเชื่อในวงกว้างได้ ผู้ประกอบการยังคงต้องเข้มงวดในเรื่องการบริหารความเสี่ยงของสินเชื่อเพื่อรักษาคุณภาพสินเชื่อในระบบ โดยเฉพาะในส่วนของการติดตามการผิดนัดชำระหนี้ นอกจากนี้ การแข่งขันขยายฐานธุรกิจสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อเงินสดยังมีความเข้มข้น แต่เน้นคุณภาพมากกว่าการเน้นจำนวนบัญชีใหม่ที่เกิดขึ้น

2.3 วิธีการศึกษาและกรอบการวิเคราะห์ข้อมูล

2.3.1 วิธีการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ศึกษาได้รวบรวมมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากฐานข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย มาทำการวิเคราะห์รายละเอียดข้อเท็จจริงจากข้อมูลสถิติตัวเลขที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2548 ถึงสิ้นเดือนธันวาคม 2551 ซึ่งจะทำการศึกษา ดังนี้

1) ใช้วิธีศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งทำการวิเคราะห์สถิติข้อมูลสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ ด้วยการนำเสนอในรูปของตาราง ร้อยละ และกราฟ เพื่อใช้เป็นเหตุผลในการบรรยายประกอบ

2) ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ ด้วยการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ได้แก่ การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคล และวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการบริหารความเสี่ยงเงินให้สินเชื่อ ดังต่อไปนี้ (วิภาวดี พิพัฒน์พงษ์เลิศ, 2542)

(1) การวิเคราะห์สัดส่วนโครงสร้างสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ

เพื่อวิเคราะห์ถึงส่วนประกอบต่าง ๆ ของมูลค่าเงินให้สินเชื่อ จำนวนบัญชีที่ให้สินเชื่อ และระดับหนี้เสียแยกตามผู้ประกอบการ ทำให้ทราบถึงสัดส่วนโครงสร้างเงินให้สินเชื่อของผู้ประกอบการในระบบในระบบทั้ง 3 กลุ่ม โดยอาศัยอัตราส่วนดังต่อไปนี้

(1.1) สัดส่วนของมูลค่าเงินให้สินเชื่อส่วนบุคคล

สัดส่วนเงินให้สินเชื่อตามกลุ่มผู้ให้บริการ = มูลค่ายอดคงค้างเงินให้สินเชื่อของกลุ่มผู้ให้บริการ

มูลค่ายอดคงค้างเงินให้สินเชื่อทั้งระบบ

(1.2) สัดส่วนของจำนวนบัญชีเงินให้สินเชื่อส่วนบุคคล

$$\text{สัดส่วนบัญชีเงินให้สินเชื่อตามกลุ่มผู้ให้บริการ} = \frac{\text{จำนวนบัญชีเงินให้สินเชื่อของกลุ่มผู้ให้บริการ}}{\text{จำนวนบัญชีเงินให้สินเชื่อทั้งระบบ}}$$

(1.3) สัดส่วนของระดับหนี้เสีย

$$\text{สัดส่วนหนี้เสียตามกลุ่มผู้ให้บริการ} = \frac{\text{มูลค่าหนี้เสียของกลุ่มผู้ให้บริการ}}{\text{มูลค่าหนี้เสียทั้งระบบ}}$$

(2) การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคล

เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพในการขยายการให้บริการสินเชื่อทั้งในด้านปริมาณเงินให้สินเชื่อ และจำนวนลูกค้า อัตราผลตอบแทนจากอัตราดอกเบี้ยของผู้ให้บริการทั้ง 3 กลุ่ม เพื่อต้องการทราบว่าผู้ประกอบการกลุ่มใดมีการขยายฐานสินเชื่อได้มากที่สุด และกลุ่มใดมีอัตราผลตอบแทนจากอัตราดอกเบี้ยดีที่สุดในลำดับถัดไป

(2.1) วิเคราะห์อัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้สินเชื่อ การวิเคราะห์ในส่วนนี้จะอาศัยอัตราส่วน หรือแบบจำลองอัตราการเจริญเติบโต ดังต่อไปนี้

(2.1.1) แบบจำลองการเจริญเติบโตของปริมาณเงินให้สินเชื่อ

$$\text{อัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินให้สินเชื่อ} =$$

$$\frac{(\text{ยอดคงค้างเงินให้สินเชื่อ ณ ช่วงเวลา } t - \text{ยอดคงค้างเงินให้สินเชื่อ ณ ช่วงเวลา } t-1) * 100}{\text{ยอดคงค้างเงินให้สินเชื่อ ณ ช่วงเวลา } t-1}$$

(2.1.2) แบบจำลองอัตราการเจริญเติบโตของจำนวนบัญชีลูกค้าที่ให้สินเชื่อ
อัตราการเปลี่ยนแปลงของบัญชีเงินให้สินเชื่อ =

$$\frac{(\text{จำนวนบัญชีเงินให้สินเชื่อ ณ ช่วงเวลา } t - \text{จำนวนบัญชีเงินให้สินเชื่อ ณ ช่วงเวลา } t-1) * 100}{\text{จำนวนบัญชีเงินให้สินเชื่อ ณ ช่วงเวลา } t-1}$$

(2.2) วิเคราะห์ประสิทธิภาพทางการเงิน

$$\text{ประสิทธิภาพทางการเงิน} = \frac{\text{อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยต่อปี} - \text{ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญ}}{\text{อัตราต้นทุนทางการเงินเฉลี่ยต่อปี}}$$

(2.3) วิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากอัตราดอกเบี้ยที่ให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคล ซึ่งสามารถคำนวณจาก

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากอัตราดอกเบี้ย} = \frac{\text{อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยต่อปี} - \text{อัตราต้นทุนทางการเงินเฉลี่ยต่อปี} - \text{ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญ}}$$

(3) การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคล

เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อ ว่ามีส่วนสูญเสียจากการให้สินเชื่ออย่างไร ถ้าสูญเสียมากก็จะทำให้อัตราผลตอบแทนของดอกเบี้ยลดลง มีผลกำไรสุทธิลดลง และขนาดของความเสี่ยงอยู่ที่ระดับใด ถ้ามีอยู่ในระดับสูงจะแสดงให้เห็นว่าโอกาสที่จะเกิดหนี้สูญมี

สูงขึ้น ทำให้ค่าใช้จ่ายในระยะข้างหน้าสูงขึ้น มีผลให้กำไรสุทธิในอนาคตลดลง ซึ่งจะทำการวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนดังนี้

(3.1) วิเคราะห์ดัชนีการผิดนัดชำระหนี้ (Delinquency Index) ทั้งในส่วนของจำนวนเงิน (ล้านบาท) และจำนวนบัญชี (ราย) เพื่อศึกษาแนวโน้มหรือโอกาสของการเกิดหนี้สูญ โดยอาศัยอัตราส่วนต่อไปนี้

$$\text{อัตราส่วนของการผิดนัดชำระหนี้} = \frac{\text{ปริมาณสินเชื่อที่ผิดนัดชำระหนี้}}{\text{ปริมาณเงินให้สินเชื่อส่วนบุคคล}}$$

(3.2) ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญ (Bad Debt Loss Index) เป็นอัตราส่วนที่ใช้ประเมินว่าหนี้สูญที่เกิดขึ้นกับปริมาณเงินให้สินเชื่อ ซึ่งจะเป็นเครื่องชี้ถึงข้อบกพร่องว่าธนาคารมีการกำหนดนโยบายการบริหารสินเชื่อ และเร่งรัดหนี้สินอย่างไร เพื่อลดต้นทุนเกี่ยวกับหนี้สูญลง

$$\text{ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญ} = \frac{\text{ปริมาณหนี้สูญที่เกิดขึ้นระหว่างงวด}}{\text{ปริมาณสินเชื่อต้นงวด}}$$

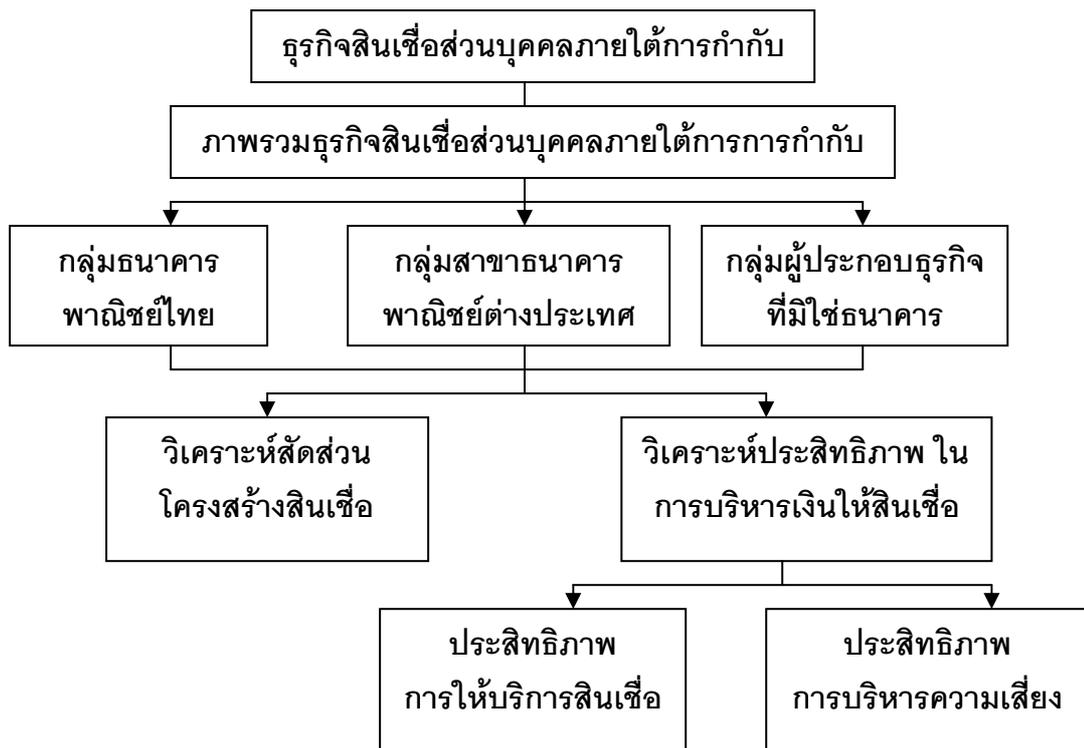
2.3.2 กรอบการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ แบ่งออกเป็นการวิเคราะห์ภาพรวมของธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลทั้งระบบ โดยรวมถึงการแยกวิเคราะห์ตามกลุ่มผู้ประกอบการในระบบ ทำให้เกิดความเข้าใจถูกต้องถึงภาพรวมของธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ โดยทราบถึงสัดส่วนโครงสร้างสินเชื่อ ส่วนแบ่งตลาดและฐานลูกค้าเป้าหมายของผู้ให้บริการในระบบ โอกาสและอุปสรรค จุดแข็งจุดอ่อนระหว่างกลุ่มผู้ให้บริการในธุรกิจเดียวกัน รวมทั้งทำให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแล บทบาทภาครัฐและผลกระทบที่มีต่อการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคล

ส่วนการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ ทั้งในด้านประสิทธิภาพการให้บริการสินเชื่อและประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงเงินให้สินเชื่อ นั้น จะทำให้ทราบถึงอัตราการขยายตัวของสินเชื่อเพื่อทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงานหรือ การเติบโตของกิจการ ประสิทธิภาพทางการเงินที่วัดความสามารถในการนำเงินทุนไปลงทุน และ ผลตอบแทนจากดอกเบี้ยที่ได้รับสุทธิ รวมทั้งคุณภาพของสินเชื่อ และโอกาสที่จะเกิดหนี้สูญใน ระยะข้างหน้าของผู้ประกอบการแต่ละกลุ่มโดยเปรียบเทียบเป็นเป็นอย่างไร ซึ่งได้สรุปกรอบการ วิเคราะห์ไว้ ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2

กรอบการวิเคราะห์ข้อมูลธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ

2.4 ความแตกต่างจากงานวิจัยอื่น ๆ

สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ได้ทำการศึกษาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อส่วนบุคคล ภายใต้การกำกับของธนาคารแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2548 ถึง สิ้นเดือน ธันวาคม 2551 ซึ่งเป็นช่วงเวลาและผู้ประกอบการได้จัดส่งรายงานข้อมูลสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้ การกำกับต่อธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล ยอดคงค้างเงินให้สินเชื่อ จำนวน บัญชีที่มียอดคงค้าง ยอดคงค้างสินเชื่อผิดนัดชำระหนี้และจำนวนบัญชีที่ผิดนัดชำระหนี้ ยอด สินเชื่อใหม่และจำนวนบัญชีของสินเชื่อใหม่ จำนวนบัญชีและปริมาณการตัดหนี้สูญ จากข้อมูล ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์สัดส่วนโครงสร้างสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การ กำกับในระบบ สัดส่วนสินเชื่อส่วนบุคคลแยกตามช่วงระดับรายได้ของกลุ่มผู้ใช้บริการ รวมทั้ง องค์ประกอบต่าง ๆ ของธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับได้ตามรายละเอียดที่กล่าว พร้อม ทั้งสามารถเปรียบเทียบผลการประเมินประสิทธิภาพในการให้บริการและประสิทธิภาพการบริหาร ความเสี่ยงของผู้ประกอบการด้วยอัตราส่วนทางการเงินที่เลือกทำการศึกษได้อย่างครบถ้วน ที่จะ ทำให้ผู้สนใจหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้

ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยอื่น ๆ ที่เน้นการศึกษาด้านโครงสร้างตลาด กลยุทธ์ในการ แข่งขัน และพฤติกรรมของผู้ใช้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลมากกว่าการศึกษารายละเอียดข้อเท็จจริง ของธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคล หรืออาจมีเพียงข้อมูลสินเชื่อส่วนบุคคลและผลการประกอบการของผู้ ให้บริการกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นการเฉพาะ เนื่องจากข้อมูลธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ ที่เผยแพร่ในเว็บไซต์ยังไม่มีข้อมูลเชิงลึกดังที่กล่าว นอกจากนี้งานวิจัยบางฉบับที่ศึกษาโดย หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการดูแลระบบเศรษฐกิจของประเทศที่สามารถเข้าถึงรายละเอียด ข้อมูลในเชิงลึกได้ แต่ส่วนใหญ่ได้เน้นการวิเคราะห์ทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน เพื่อศึกษาถึง ผลกระทบหรือปัจจัยเสี่ยงที่จะกระทบกับระบบการเงินและเศรษฐกิจของประเทศเพื่อใช้ในการ ตัดสินใจด้านนโยบาย จึงต้องทำการศึกษาให้ครอบคลุมทั้งระบบเศรษฐกิจในมุมมองที่แตกต่าง จากงานศึกษาวิจัยฉบับนี้ ที่ทำการศึกษาเฉพาะด้านอุปทานซึ่งเป็นด้านผู้ให้บริการในระบบตาม กรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดเท่านั้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาโครงการปริญญาโท สาขา เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีวัตถุประสงค์ให้นักศึกษา ฝึกฝนเพิ่มพูนประสบการณ์ในการนำความรู้ และหลักทฤษฎีเศรษฐศาสตร์และธุรกิจมาประยุกต์ใช้ ในการเขียนรายงานการวิจัย ตามข้อบังคับของหลักสูตรของการศึกษา โดยที่มีกรอบ เงื่อนไข และ ระยะเวลาที่จำกัดเท่านั้น